
[p1]

Haarlem, 29 Meert, 1886

Eerweerde Heer en Goede Vriend!

Van herten danke ik U voor de goede zende die uwe vriendelijkheid en welwillendheid mij verledene weke deed toekomen. Zij heeft mij veel genoeg bereid, en met blijdschepe zet ik mij neder om uwen begeleidenden brief te beantwoorden.

Uwen afdruk van "Hiawatha's¹ vasten", dien Gij voor den heer Heyman hebt bestemd, hebbe ik hem eergisteren gebracht. Dat was hem eene aangename verrassing; hij zeide mij dat hij-zelf U eenen brief tot dankbetuiging zoude schrijven. De Heer [Heyman], een Hollander, van de Zaan² is hier ter stede leeraar in de Engelsche taal aan eene onzer stedelijke, middelbare scholen. Hij heeft een goed deel zijner jeugd in Engelland doorgebracht, en is een achtenswaardig man en huisvader.

Wat mij zelve betreft, ik heb uwe vertaling van Hiawatha, met het uiterste genoeg gelezen, en bewonder uwe dichtveerdigheid en bekwaamheid om Longfellow's woorden zoo naukeurig in d'oorspronkelijke maat in 't Vlaamsche over te brengen, zoo dat het dichterlike waas ten volsten is behouden ge-

[p2]

bleven. Waar ik aan uw werk van herten geerne den vollen lof geve, die er met alle recht aan toekomt, mag ik, zonder aan vitterij mij schuldig te maken, U wijzen op uwe woorden: "mulz- en lijzig" (op bl. 8), die, in dezen afgebrokenen form (mulz'(ig)), niet nederlandsch zijn, zoo min vlaamsch, dunkt me, als friesch of hollandsch. - Overigens, uw zoetvloeiende en liefelike vlaamsch is tienmaal geschikter om Longfellow's zoete tale in Hiawatha's song weêr te geven, als het stijve schoolmeesters-hollandsch. Hebt Gij den geheelen Hiawatha in vlaamsche verzen overgebracht, mijn vriend? Ei, hoe geerne zoude ik dat alles eens lezen!

Wat Joos Lambrecht's spellinge aangaat, ik heb mij daar mede bijzonder vermaakt. En ik houde het voor zeker en gewis dat [Joos Lambrecht] met onze friesche taal- en spelwijze moet bekend geweest zijn, naar dien hij, even als wij, ea en oa schrijft voor de twee-klanken ee en oo van Hollanders en Vlamingen.

.....

1 Het gaat over deze druk: Hiawatha's vasten. Kortrijk: Eugène Beyaert, [s.d.], 13 p. = hoofdstuk 5 uit het Engelse epos van Henry Wadsworth Longfellow in het Nederlands vertaald door Gezelle.

2 De Zaan is een kleine waterloop in de gemeente Zaandam in Noord-Holland.

Ik en hebbe uwe meeninge niet wel begrepen in deze. Hebt Gij Joos Lambrecht mij slechts ter inzage gezonden³ dan stuur ik U hem eerlang, in dank terug. Was het echter uwe bedoeling, mij dat oude spelboek ten geschenke te geven, dan betuige ik U bij dezen geerne mijnen besten dank voor uwe goedjonstigheid.

..... [p3].....

Ik zal geerne dienaangaande uwe bedoeling eens vernemen.

De twee gentsche almanakjes, die zoo zonderlinger wijze den naam dragen van "Westvriessche", zende ik U, gelijktijdig met dezen brief, bij poste terug⁴ met dank voor de inzage. Wat de aanleiding geweest mag zijn, om deze vlaamsche volksalmanakjes, die niets bijzonders friesch vertoonen, "Westvriessche" te noemen, is mij een raadsel. En wel een zonderling raadsel. Voor 't naste denk ik dat d'opsteller Harmen de Werve een Fries van bewesten Fli moet geweest zijn. Ik heb aangaande deze zake eene vrage opgesteld, en aan het tijdschrift "De Navorscher" ingezonden⁵ Misschien dat ons van dien kant een antwoord toekomt. Iets soortgelijks als met dezen gentschen "Westvriesschen" almanak voorkomt, is mij nog bekend. In d'helfte ongeveer, als ik mij niet bedriege, van de 17^e eeu, kwam een brabantische volksalmanak te Breda uit, met eene belangrijke lijst oud-friesche volksspreekwoorden in het mengelwerk. Toch verstaat men te Breda, en op dertig, veertig uren in de rondte van die stede, geen woord friesch. Maar d'opsteller van dien brabantische almanak, alshoon hij te Breda woonde, was een Fries, en hij en koste zijnen landaard niet achter baks stellen.

Rask's frisisk Sproglære heb ik in eigendom, en is mij bekend. In het Oud-friesch (even als in het Oud-

..... [p4].....

Hollandsch) was het loochenwoordeke en in sterke mate in gebruik, volkomen zoo als nog heden in het vlaamsch, ja nog meer. D'Oude Friesen spraken: "ik nil", voor "ik ne wil" of "ik wil niet". Zoo ook "ik nebbe", voor "ik ne hebbe" of "ik en hebbe, ik heb niet"; enz. Maar in de hedendaagsche friesche taal, zoo schrijf- als spreektaal, komt dit volstrekt nooit meer voor. (In de hedendaagsche hollandsche volksspreektaal, vooral hier te Haarlem,

.....

3 Het gaat hier waarschijnlijk om de editie van 1882.

4 Het betreft 'Den oprechten West-vriesschen Almanach voor het jaer ons Heeren MDCCXXV., Gecalculeert op den Meridiaen van de 17 Provinciën' door Mr. Hermanus de Werve. Tot Ghendt, bij Cornelis Meyer; en anderzijds 'Den oprechten West-vriesschen Almanach voor het Schrikkeljaer ons Heeren Jesu Christi MDCLXVIII. Gecalculeert op den Meridiaen van de 17 Provinciën' door Mr. Hermanus de Werve. Tot Gend, bij Jan Meyer.

5 Winkler vroeg in: *De Navorscher*: (1886), p.404-405 naar de identiteit van Harmen de Werve, maar zijn vraag werd niet beantwoord.

echter nog wel.) Het jongste, laatste voorbeeld van het loochenende en in het friesch, is mij bekend in een oud-hindelooper volksliedje, dat zekerlik niet later dan uit het begin der vorige eeu dagteekent, zoo het niet nog ouder is. Dat is een zeemansliedje, en begint aldus:

"Wy loayen ees yn 't Flee

"Nei een goe wyn' to waatjen"

(Wij lagen eens (met ons schip) in het Fli⁶ naar eenen goeden wind te wachten); en dan komt de betrekkelijke strofe:

"'n Omdat wy naet in dee'

"Gyngen wy om uws plesier nei lân',

"Mei 't jel, da 't wy ton anker loaine

"Oan da strân'.

(En omdat wij niet en deden (niets te doen hadden)⁷ Gingen wij voor ons genoeg naar land, Met het jol (een bijzondere sloep)⁸ daar wij ten anker lagen(e) Aan het strand).

..... [p5].....

..... 2/.....

Dit is in den bijzonderen tongval der stede Hindeloopen, die van alle ander friesch afwijkt.

Hoe jammer dat de fransche Vlamingen niet wat meer belangstelling toonen in uw belangrijk taalblaadje "Ons oud vlaemsch". Ik heb aan dat blaadje eene tamelik uitvoerige bespreking en aanprijzing gewijd in het opstel dat ik aangaande mijne fransch-vlaamsche reize van verleden herfst hebbe geschreven, en dat in den loop van dezen zomer zal verschijnen. Misschien dat dit nog wat zoden aan den dijk zal brengen.

.....

6 Het Vlie of Flie (Fries: Fly, Flee) is de rivier die Vlieland scheidt van Terschelling.

7 Winkler gebruikt hier rechthoekige haken.

8 Winkler gebruikt hier rechthoekige haken.

Het oude opschrift uit Seghers-capel acht ik hoogst merkwaardig en belangrijk tevens. Haddet Gij mij niet den sleutel daar toe in d'handen gegeven, 'k en geloove niet dat ik het ooit zoude ontraadselt hebben. Bij uwen uitleg kan ik mij zeer wel neêrleggen. Uwe "gissinge" komt ongetwijfeld overeen met de waarheid. Uit gebrek aan kennis, betreffende de godsdienstige geschiedenis der Fransch-Vlamingen, moet ik mij onthouden van een oordeel aangaande die bijzondere gemeente van Evangelische boetdoeners ofte volgelingen van St. Jan den Dooper⁹ waar Gij van spreekt. Iets onwaarschijnliks echter en vinde ik in uwen uitleg niet. Integendeel! -

Met veel behagen en met voller instemminge, las ik in uwen laatsten Loquela 't gene

..... [p6].....

Gij aldaar mededeelt aangaande de fransche, oud-gotisch-nederduitsche plaatsnamen Perpignan, Draguignan¹⁰ enz. Hier hebt Gij ongetwijfeld een goed spoor gevonden - en uwer scherpzinnigheid komt in dezen grooten lof toe. Hier hebt Gij eene poorte geöpend, waar door veel licht kan schijnen op den oorsprong en bediedenis van vele fransche plaatsnamen. Hoe veel is, betreffende deze zake van plaats- en personennamen nog niet te zanten, te navorschen, te onderzoeken, te leeren! Gelukkig dat wij op een eenvoudig maar rechtzinnig spoor zijn, en niet in volslagen duisternisse zulke bokkesprongen behoeven te maken, lijk b.v. in uwe gau, de H.H. Lanssens, de Smet, en anderen, die in den regel den bal zoo deerlik mis sloegen.

Enkelvoud:	"kou" (koe),	meervoud:	"ky" (koeien).
"	skiep (schaap)	"	skiep (schapen).
"	goes (gans)	"	gies (gansen).
"	foet (voet)	"	fiet (voeten),

hebben wij in 't Friesch, zoo wel als d'Engelschen. Ook "bern" kind, "bern" (kinderen). Fiet en gies echter is tegenwoordig hooftsakelik tot den dorpe Akkrum (zuidwaarts van Leeuwarden, tusschen die hoofdstede en Heerenveen), beperkt.

..... [p7].....

.....

9 Waarschijnlijk de Johannierter Orde (later Maltezer ridders). St.-Jan de Doper was de patroon van heel wat kerken, o.m. die van Zegerskapel.

10 Een bijdrage over Perpignan en Draguignan verscheen in: Loquela: (1886) p.85-87, onder het woord 'Perpioen'.

Van den [Eerweerde] Heer Claerhout ontving ik heden een schrijven - hij zal mij, zoo haast hij kan, eenen afdruk van zijn opstel in het Belfort zenden. Dank voor uwe bemiddeling.¹¹

Eenigen tijd geleden was in Loquela sprake van de haarlokken die de peerden aan hunne pooten dragen, boven de hoeven aan de achterkant.¹² Die heeten in geheel Friesland fiterlokken, dat is: veterlokken. Oulings, meer dan thans, bonden de liên hunne schoen toe met veters. De einden van die veters, (mijn brave vader heeft zijn gantsche leven alzo gedaan, en ik in mijne jeugd ook), werden om den enkel met een strik toegebonden. Ja, maar sloffe liên en namen die moeite niet; ze lieten de veterseinden los rondom den enkel bingelen. Met die los hangende veters heeft men de "fiterlokken" van het ros vergeleken.

En nu is 't meer dan tijd om te eindigen.

Gelieve, mijn eerweerde Heer en duerbare Vriend! 'nen herteliken groet en 'nen trouen handdruk te aanveerden

Van Uwen toegenegen Vriend

Johan Winkler.

.....

11 J. Winkler schreef in de [brief van 22/03/1886](#) aan Gezelle dat hij het jammer vond dat J. Claerhout hem geen overdruk had bezorgd van zijn artikel: De Franken, de Friezen en de Saksen. Onze voorouders. In: Het Belfort: 1 (1886), p.37-56.

12 Loquela: (1885), p.7-8, onder het woord vislokke.

Briefbeschrijving

Verzender	Winkler, Johan
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	29/03/1886
Verzendingsplaats	Haarlem
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Johan Winkler. Deel 2: Brieven (1884-1899) / door Dries Gevaert. - Gent : onuitgegeven licentieverhandeling, (academiejaar 1983-1984), p.244-248

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	2 dubbele vellen, 211 mm x 135 mm papier, wit papiersoort: 7 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5623
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11920

Inhoud

Incipit	Van herten danke ik U voor
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	29/03/1886, Haarlem, Johan Winkler aan [Guido Gezelle]
Editeur	Rik Van Gorp; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be.

Citeren Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
